

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra a 28. szám alatti ház emeletében.

Megjelen e lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt. Ára évfolyamra 3 ft. 6 ö.

Hirdetési ár: 5 hasábos sorát 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. 6 ö. s minden hirdetés után 30 kr. bérlegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

A „nyilttér” cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési díj

K. KÖZLÖNY

1865-dik évi folyamára.

Egészévre . . . 12 forint.

Félévre . . . 6 „

Évfolyamra . . . 3 „

Az előfizetési pénz kiadó Stein János középutcai könyvkereskedésébe küldendő, hol a megrendelt példány pontos megküldéséről intézkedve van.

Az ó- és újvilág.

(S.) A figyelmes hírlapolvasó előtt kétségkívül feltűnik az ingadozás, a tespedés, mely az évek óta fenforgó európai ügyek előmenetében tapasztalható.

Lehetnek, kik kíváncsiak tudni, honnan van e vontatott, lassu haladás, ha a maradással egyenlő ily állapotot ekként nevezhetni. Onnan-e, mert az általános politikai helyzet számai soha sem voltak jobban összekuszálva s jókora gordiusi csomókká bonyolítva, mint jelenleg, s tán nagyobb is a tanácstalanság, sémhogy „a száraz földet a víztől” egyhamar elválasztani s az uralkodó köd és homály helyett üdítő napfényt szétárasztani lehetne?

A megoldandó nagy kérdések nehézsége vagy sokasága okozza-e inkább a helytállást?

Tagadhatlan, hogy minde körülmények szertelen befolyást gyakorolnak a dolgok jelen menetére; ama jelenség fürögőjűt azonban a dolgok e két minőségén kívül még más tényezők közreműködésében: az elágazó érdekek különféleségében is véljük feltalálni, — s tán abban sem tévedünk, ha, a civilisatio fontos ügyének megérlelésére okvetlen szükséges időt tekintetbe véve, állítjuk: hogy az észlelt vesztéglés inkább látszólagos mint valódi.

Való igaz az is, hogy azon két áramlat közt, mely a világszerte mind nagyobb tökélyre törekvő reformmozgalom következtében közéletünk folyamában mutatkozik, s a melyek egyike a szőnyegen levő nagyfontosságú nemzeti s állami kérdések eldöntésében főleg a nép szavát kívánja érvényre juttatni, míg másika: a régi intézményeket fentartani s a célbavett újításokat minden különbség nélkül, általában akadályozni igyekszik, — elvi különbség létezik.

Mindazonáltal vannak, kik nem tudnak oly ellentéteket képzelni, melyeket, ha teljesen egygyé olvasztatni nem is, de a nép-jog, keresztény szeretet s osztó igazság világánál kölcsönös engedékenység által legálább is egyeztetni, kibékíteni ne lehetne. A torkolat közelében két egymásba szakadó folyam vizét is még jó darabig meg lehet különböztetni egymástól, végre azonban mégis összevegyülnek és csöndesen folynak tovább mindketten a közössé vált mederben.

Volt idő, midőn azt lehetett hinni, hogy a kölcsönös érdekek békülékeny uton fognak kielégíteni s az egyenetlenség mindkét fél megnyugtatólása végződend. Értjük azon korszakot, midőn a nyugati szövetség teljes virágban lenni látszott. E szövetséget hitték politikusaink a két tábor közt fenforgó nehézségek elhárítására s a függő kérdések valamint szabadelvű ügy békés megoldására hivatottak. S valóban e szövetség az emberiség hálláját kiérdemelhetette, s a polgarosodásnak fontos szolgálatokat tehetett volna.

De politikusaink, úgy látszik, csalatkoztak: a két nézet és irány közti ellentét élesebb s kirívóbb mint volt valaha.

A nyugati szövetség, mely a Sebastopolnál nyert vérkeresztység s az 1856-iki párisi békekötés után csakhamar lazulni kezdett, Aspromontenál méginkább megtárgalt, a veracruzi kikötő előtt világos előjeleit tüntette fel a feloszlásnak, a Visztulánál és Eidernél, s a francziák császára által indítványozott európai congressusnak Anglia részéről történt gyöngédtelen elvetése által pedig éppen komoly repedést látott.

Angolország aristocsatikus kormánya,

mely ez ország mesés összegekre menő államadosságának 1/3 részét az I. Napoleon, illetőleg a 89-iki eszmék ellen viselt háboruzásával s hét coalitiot segélyző költekezésével okozta, az unoka öcs ellenében is megmarad hagyományos politikája mellett, bárha ennek fentartása végett, eddigi hatalmas befolyásának nem kis csökkenésével, erkölcsi tökélethez is hozzá nyul; eléggé tanusítja ezt a dán háboru lefolyása s a német ügy jelen menete.

Egyelőre jónak látta a britt oroszlan csatlakozni az új caesarhoz, de alkalmasint csak azért, hogy terveit kitudhassa, és sajnainak lépteit mérsékelhesse. Azonban, mióta a két szövetségesnek egymás kártyájába tekinteni alkalmá volt, kölcsönös féltékenységgel kísérik lépteiket; azóta, ha egyik egy követ gördít szövetségese útjába, a másik azonnal kettőt tesz mozgásba: innen a felmerülő kérdések sokasága s különbsége.

Minden, a ki csak némi figyelemmel kíséri az eseményeket, tudja, hogy Palmerston lord bár színlag pártolja III. Napoleon olasz politikáját, Odo Russel megbizottja által ma is ellene működik Rómában. Világosan kitűnik ez ellentétnek a nélkül, hogy a mexikoi expedicio cserben hagyását, s a nemes lordnak a lengyel ügyben már harmadizban tanusított eljárását bővebben fejtegetnők.

Másfelől a legújabb lapokban olvassuk, hogy Görögországban újra nyugtalanságoktól tartanak; Spanyolországban fontos események várhatók; Persia s Oroszország közt kitörőfélben a háboru, melybe Törökország, az Anglia által gédelgetett betegember is könnyen belevonathatnék stb. Elég oka van tehát az angol kormánynak is a nyugtalanságra.

Ugyilátszik mindazonáltal, hogy a szemben álló két vetélytárs az európai shakktáblán folytatott játékkal még nem tartja kimerítettnek az egymás elleni előintézkedési rendszabályokat: Anglia ellenei az Észak-Amerikában szőnyegen levő események kimenetelétől feltételezik a továbbiakat; és így minden a mi ott történik, hova-tovább mind nagyobb fontosságúvá válik Európára nézve is.

E szerint Savannahnak Sherman tbk által mesterileg végrehajtott bevétel; Charleston kiürítése, Banchville elfoglalása, a Mobile ellenni előnyomulás; a Richmond körül mind szorosabbra összeszoruló vasgyűrű; Davis déli elnöknek országos böjtöt s imát rendelő kiáltványa; szóval: a confederatio közel várható bukása összefüggésben állana a német, olasz s más ügyekben folytatott alkudozásokkal.

Attól tartanak, hogy a két világrész az ó- és újvilág közelebb össze fog tűzni egymással.

Amerika eddigelő lelkiismeretesen megtartotta a Monroe-tant, s ennek folytán mindig ovakodott beleavatkozni az európai ügyekbe; Anglia azonban mindinkább irigylőn az ifju óriás, egykori gyarmata emelkedését, a déliek elszakadási harcát élénk részvétellel kísérte, sajtóban és parlamentben nyíltan kimutatta ebbeli örömet, s tán többet, olyat is tett, mi az amerikaiak tartozkodása által föltételezett viszonti be nem avatkozással össze nem fér.

Nem csoda tehát, ha aggodalom szállja meg most a hatalmas Albiont az északiak mind teljesebbé váló győzelmének láttára, mint oly eshetőség miatt, mely kiindulási pontul szolgálhatna a visszatorlásra, a még angol kézen maradt Canada elfoglalására, s meglehet előbb csak kettőjük, utóbb azonban két eszme közt bekövetkezhető összecsapás megkezdésére.

Jól tennék tehát azon rendezők, kik az Angol- és Franciaország közti béke 50-dik évét Londonban megünnepelni szándékoznak, ha az ebbeli előkészületekkel még egy kissé várakoznának.

Egy erdősz reflexio.

Hazai erdőszetünk érdekében egy cikk-sorozatot olvastam a „K. K.” folyó évi 3, 4, 5 és 9-ik számaiban, s bár e közlemény sorából lehetlen vala rá nem ismernem a

nem szakemberre, de mégis jól esett annak jelét látnom, hogy végre kis hazánkban is több figyelem ébred elhanyagolt erdőszetünk iránt.

Igaz ugyan, hogy újabb időben az erdőszetet sokan azon modern eszmék egyikéül tekintik, melyről minden szakképzettség nélkül is holmi encyclopoedicus ismeretek felhasználásával elég bátran és jól szólhatni, s tán ez az oka, hogy e téren is, melyen még legjobb esetben is az átmenet korszakát éljük, nem egy egy terjedő balvéleménnyel, hogy ne mondjam téves elmélettel találkozunk.

Egyébiránt ez állítástom czikkirő urra koránt se érve, kész örömet vallo meg, hogy az övéhez hasonlemű közléseket mindnyájan öröndetes jelenségnek tarthatjuk már csak azért is, mert meg van azon jó oldaluk, hogy többé kevésbé figyelmet ébresztve érdeket is keltenek, sőt részben a tisztább eszméknek a nagy közönség közti terjedhetésére is uttörőül szolgálnak. E sorok írója, ki csekély tehetségét és személyét bár tényleg jelenben nem, de jövőre mégis kedves hazája erdőszetének reményli szentelhetni, az elől említett közleményre pár észrevételt koezkatat.

Itt azonban mielőtt tovább mennénk, legyen szabad még egy körülményt megemlítenünk: czikkirő ur bevezetésében olyan formán szól, mintha a már folyamatban levő erdőszeti irodalom nem lenne tudomására és sajnálja, hogy egy ilyen előhaladásnak az erdőszet nem szedheti örömvirágait. És most előbb is e lapok t. szerkesztőjének mondunk köszönetet, hogy ez állítást úgy elröplüni nem engedvén kedvező megjegyzés kíséretében tudatja az „Erdőszeti Lapok” működését; helyén levőnek tartjuk azonban újból is fel-említeni, hogy az „Erdőszeti Lapok” című havi folyóirat ma is fenn áll s azok vezetői a magyar erdőszet két szakavatott első tekintélye: Divald és Vágner urak. E folyóirat, melynek feladata a testvér-hazák erdőszetének fejlesztésére hatni s az erdőszeti ismereteket edes anyai nyelvünkön terjeszteni, már a negyedik évfolyamban van, s ha sikerül lelkes szerkesztői buzgóságával az eddigiekhöz még hasonlóan felmerülhető akadályokat legyőzhetnie, remélhetjük, hogy örökidőkre is fenmarad; e lapok miután a szerkesztőség vezetőjét Vágner urat a m. pénzügyministerium hivatalos tekintetből jónak látta Selmeczről N. Bányára áttenni, folyó évtől kezdve nem Selmeczen, hanem Pozsonyban jelennek meg, előfizetési áruk egész évre 5 ft., s így csak is oly összeg, melyet mind azok, kiket hazai erdőszetünk ügye bármi kevéssé is érdekel, könnyen hozhatnak áldozatul az irodalom olkárára; különösen járathatnak megyei és városi hatóságok, nagyobb és kisebb erdőbirtokok, erdőbirtokok községek s honunk minden szakfőirai. Vajha csakugyan mindez itt megnevezettek, átlátva hazai erdőszetünk elmaradottságát, minél számosabban sietnének az előfizetők számát emelni, sőt legyen szabad remélünk, hogy jövőre t. czikkirő urat is nem csak egyedül, de számos barátai- és jó ismerőivel együtt azok sorában látandjuk.

Mig sorsunk megengedé kedves hazánkban lakhatni, volt alkalmunk megtudni, hogy mily nagyszerű erdőseink vannak, sőt fájdalem, midőn 1863-ban utolszor a kedves székely földön megfordulánk, elég sajnosan győződünk meg arról is, hogy az avatatlan kezelések miatt mily nagyszerű erdőpusztítások is vannak; azonban a rendetlen s következményükben végtelenül káros kezelések helyett egy czélszerű erdőgazdálkodás elveinek gyakorlatba vétele, magánosok, illetőleg szakfőirai részéről csak is ajánlat tárgya lehet, de az, tulajdonképpen az erdőbirtokok vagy azok egyesületének s a hol kívánatik az országos hatóságoknak körébe tartozik.

Közelebbről pedig birtokosaink feladata, hogy átlátva saját és övéik jövő érdekét ne késsenek a kor szavának és a körülmények kívánalmainak engedve, az erdőszet ügyét s ugyan azzal jövedelemforrásaik egyikét is felkarolni. Igaz ugyan, hogy minden ilyes kezdeményezéseknél legelőbb azon kérdés merül fel, hogy vajon mily jövedelmet várhatnának aztán? Mi e részben azt mondhatjuk, hogy valamely erdőt többé vagy kevésbé jövedelmezővé tenni a helyi viszonyoktól függ:

ehhez tartoznak különösen az olesó kiállítási árak, jó közlekedési utak s minél nagyobb fogyasztó közönség; azonban azt is elmerjük mondani, hogy az erdőszet kívánalmai szerint a helyi viszonyok megfontolásával berendezett bármely erdő kezelhető oly formán, hogy az birtokosságának, ha nem is sok, de mégis az üzemetv számítása szerint várható jövedelmet a kitűzött időre megadja. Természetes, hogy ily berendezésnél és jövedelem kiszámításoknál, ha a családásoktól mentek akarunk maradni, nem szabad tulzónak lennünk, de igenis a középutat kell tartanunk; hol pedig oly eset van, hogy erdeink a legjobb akarat mellett sem értékesíthetők, ott igen következetesen kerülni fogja mindenki a meg nem térő költségek kiadását.

Az erdőszet mezején fölmerülő akadályok egyike gyanánt említi meg czikkirő ur, hogy az erdőbirtokosoknak erdőtulajdonuk ninesen tagosítva. Ha az erdőszetnél is ugyanazon viszonyok állának, mint a mezőgazdaszatnál, hogy t. i. bármely kis terület is egyenlő mértékben lenne használható, akkor még tudnánk ez állításnak is elég alapot tulajdonítani, de mintán ez nines, úgy következőleg e nézete szerinti akadály teljes mérvbeni létezését sem oszthatjuk. Mi hisszük, hogy czikkirő urnak előbbi állítására a közbirtokossági erdők mai tényleges kezelése szolgált okul, mert ezeknél számos gazda s így számos parancsoló is lévén, egyik egyet, másik más akar s e miatt nem egy jó szándék törik meg; azonban ha a közbirtokos urak át tudnák látni, hogy egy értelmes erdősz mégis csak jobban ért az erdőgazdaszathoz mint ők, s ha a parancsolási szokástól megválhatva annak a szükséges teljhatalmu intézkedést engednék, akkor ez esetben is el lenne találva a jó út, magok a közbirtokosok éven át a faszükséglet dolgában úgy tekintődnének, mint bármely vásárló, év végével aztán számadások tétele alkalmával az összes jövedelemből a kinek-kinek jutandó részt összelehetne hasonlítani azzal, mit év folytán felhasznált, s ha ez több volna mint a menynyi illetheti, akkor a feleslegest a többi osztózó felek javára a pénztárnak megteríteni mindenki tartoznék.

Az erdőtagosítás eszméjére nézve pedig egyáltalában azt lehet mondani, hogy miután az erdőbirtokosok egy nagy része kisebb erdőterülettel bír, mintsem azt a gazdaszat kára nélkül szétarabolni lehetne, így sokkal inkább kívánatos, hogy birtokaikat együttesen kezeltessek szakértő egyének által s az összes jövedelemből a birtok területe és annak termő képessége arányában osztozzanak, ezt a közgazdaszat, az árucikkék biztosabb értékesíthetése s következőleg az érdekelt birtokosok szilárdabb jövedelem vétele teszik kívánatossá, s ezenkívül még azon lényeges körülmény, hogy például egy 5—6 ezer holdból álló erdőterület gazdaszatnak fedezésére nem sokkal kívánatik nagyobb összeg, mint valamely ezer holdból állónak, mely utóbbi egy szakértő erdősz alkalmazását hazánkban ez idő szerint még ki se fizetné. A nagyobb erdőtesteknek kisebb külön vált egységekre osztását, ott, a hol ezt más körülmény nem parancsolja, éppen nem helyeselnénk.

Hazánk erdőgazdaszatának haladhatása érdekében mulhatlanul szükségesnek tartjuk a birtokviszonyok rendezését, vagyis más szókkal a volt urbéresek és erdőbirtokosok közti enyém és tiéd meghatározását, s így ebből folyólag azon erdőterületek kihasítását, mely a volt urbéresek faizás-jogosultságát váltandja meg; e viszony erdőgazdaszatunk fejlődésének korunkban legnagyobb nyüge, s ezért volna óhajandó, hogy a magas kormány is mielőbb siettetné az ügy elintézését, hogy aztán az illető községek, vagyis a nép saját magát külön kapva, ne legyen képzelt oka s hibásan magának tulajdonított szabadsági ürügye arra, hogy volt földesurának erdeiben kénye szerint garázdalkodjék.

Ha e viszonyok rendezve leendének, s a nép tudni fogja, hogy jövőre a saját részére elkülönített erdőn kívül az uraságában semmi keresni valója sincs, akkor birtokosaink is a magán tulajdon szabadsága folytán erdeiket kívánatuk szerint kezelhetnének. A községi erdők kezelésére nézve pedig nálunk sem lenne czélszerűtlen a „Magyar-Erdősz”

egyletnek, a magyar királyi helytartótanács-hoz, annak felszólítása nyomán tett következő véleményét a gyakorlatnak inkább megfelelő némi módosítással elfogadni, hogy szakértő megyei erdőmesterek állítsanak fel, kik a megyékben levő községi erdők gazdaságát inkább ellenőrzését, mint közvetlen vezetését vinnék s kiváló figyelmük lenne arra, hogy mind az illető erdőbirtokosok, mind a községek érdekeit a tulajdonjog határain belül szabadon, de a közgazdaság érdekében megfelelőleg kezeljék.

A mi a népnek a kommunizmus iránti nagy hajlamát és lelkesültségét illeti, ez körünk szellemében rejlik, gátjai inkább a tisztviselőktől adott felvilágosítás s az esetenkénti érélyes hivatali fellépések lehetnének, azonban e részben is, mint sok másutt azt mondhatjuk, hogy népnevelés jöjjön el a te országod, jóllehet addig is a felelősség terhe hivatalnokainkat illeti.

K. Bedő Albert.

Erdély gazdasági viszonyairól.

(Folytatása és vége.)

Mind addig, míg egy Erdély közepén elvonuló vasút nekünk a borpiazzokkal olesó közlekedést nem nyit, ily borkereskedésről s borászatunknak nagyobb jövedelméről szó se lehet. Tanácsom tehát a következő: szegény legény, kinek kevesebb szőlője van s jövedelmére reá van szorulva, írta ki a terméketlen fajokat s illesse be oly bőven termőkkel, melyekből a szokott olesó áron adva, de szükségéhez képest eladhatva, pénzhez juthat. Tehetősebb birtokos, a kinek terjedelmesebb szőlői vannak, ossza két részre, felét illesse be és mivelje a legnemesebb bel- és külföldi fajokkal, nem tekintve természetük kevesebb voltára, s ezzel számíttson a jövőre, hogy ha valaha borkereskedésünk nyílik, minket készületlenül ne találjon. Ezen jövő az ő várakozását, költségeit és veszített bevételeit dusan vissza fogja fizetni.

A mi a repezést illeti, pár évtizeddel ezelőtt kezdették meg az erdélyi földbirtokosok mivelt. Ujabb időkben, kivált mintán 1855 után a gabona termesztése, árának a termő években mind alább esése miatt évről évre kevesebb jövedelmet adott, sokat terjedett. De ezt is minő áron lehet eladni? Midőn önöknél Pesten a két mérőt tevő köbölnek ára augusztusban és a jelen szeptember hónapban rendszeren 12 ft 50 kr volt, nálunk beszállítva Kolozsvárra ily nagy köböl 8 ft 50 kron fizetnek, abból is különbözű címek alatt néhány perezentet levonnak, sőt sokan 8, 7 frton s alább is kentelenek voltak oda adni; ámbár a vitelben azon tájtól Kolozsvárig köblétől közép számítással 1 frtot huz le a gazdától, Kolozsvártól Pestig pedig 2 forintrá se megy. Pedig az olaj ára Erdélyben nem olesóbb mint Pesten, s voltak példák, hogy drágább is volt, úgy, hogy kereskedőink haszonnal hozathatták meg az olajat Erdélyen kívülről.

Ezen olesóságnak oka az, hogy mintán a közlekedés hiánya miatt repezést csak is a kiadásainkat s fáradságainkat meg nem fizető tengelyeni drága szállítással vihetők Erdélyen kívül; eladására nézve csupán két olajgyárra vagyunk szorítva, u. m. a kolozsvári és brassói, mert egész Erdélyben e két olajgyár van. Ezek szabják tehát a repeze árát úgy a mint nekik tetszik, s kentele a repeze természetű oda adni, mintán másképp pénzre nem teheti.

Nem vázolom tovább szomorú gazdasági körülményeinket; sok, valóban sok kellene, hogy ezen nyomor teljes állásból gazdaságunk kibontakozzék. De legnagyobb részük nem tőlünk függ. Ezek te-

kintetében békettőlre a gondviseléstől kell várunk egy jobb jövődöt, addig pedig a társadalmi téren kell gondosan működünk azon eszközökre nézve, melyekkel valamit tehetünk.

A dolgozó néposztálynak s gazdasági eselőknek rossz munkái, konoksága, restsége és rendtelenségei ellen egyik mentő szemek vélem a népnevelés más irányban vezetését. Néhány évvel ezelőtt Németországban, Bonnban a gazdasági egyet gyűlése jutalmat tűzött ki azon kérdésre, miképpen lehetne az elemi népisoklatát átváltoztatni. Nem tudom, megoldott-e ezen kérdés, és miként; de úgy vélem, hogy ha a törvénytudósokat jogakademiákban, polytechnikusokat saját intézeteikben, a kereskedőket kereskedelmi iskolákban stb. nevelik; a köznevelést, mintán általános foglalkozása a mezei gazdaság, az ő nevelésére szolgáló népisoklatban a vallás és erkölcsön kívül, melyek a legelső, főként életpályájának tudományára, a mezei gazdaság elemeire kellene oktatni, és az emberi méltóságról teoriáknak előadása helyett, melyeket egy typhusos beteg deliriuma, egy tébolyodottnak képzelése és egy részegnek undok fészegése oly szerencsétlenül hazudtolnak meg, szelid, becsületes, szorgalmas és okoszerű gazdáknak nevelni. A kiktől a népnevelés ügye függ, tegyenek e téren, törekedjenek egy jobb nemzedéket előállítani, fontolják meg a veszélyt, mely idővel rémítőleg fog kitörni azon tagadhatlan körülményből, hogy köznevelést, kivált a fiatalabb nemzedék napról napra rosszabbá, dologtalanabbá, konokabbá és erkölcselenebbé válik.

Sok törekvéseket láttunk az irodalom terén szintűgy, mint gazdasági egyetünk részéről, melyek gazdáinkat bővebb s jobb természetűre ösztönözték. De a végre, hogy termékeinket értékesítsük, nagyon kevés történt. Gazdasági egyetünk állított fel ugyan saját firmája alatt egy ily ügynőseget, de ez maga is magán üzér levén, önként érthető, hogy mily kevés sikert lehet várni. Nálunk többet kell tenni a társadalmi téren e célra, mint másutt, mert mi híjában várjuk kis töképenzes vállalkozóinktól, hiában kereskedőinktől, hogy azok természetüink értékének emelésére működjenek. Nekünk gazdálkodni kell a lehetőség egyszerű vállalkozóknak és kereskedőknak lenni. E tekintetben:

Öbajtom, hogy gazdasági egyetünk e célra megkezdett ügynőseggel bízza meg egy oly fiatal embert, kinek elegendő ereje, ügyessége és szorgalma legyen, a kül-keletre alkalmas természetüinket azok vásáros helyeivel megismertetni, és kereskedelmi összeköttetéseket szerezni. Ezen együt lássa el illő évi fizetéssel, de egyszersmind biztosítson számára szorgalmának élénkítése végett bizonyos perezentet minden sikerített eladástól, nehogy hivatala sine-curává váljék.

Öbajtom továbbá, hogy mintán birtokossaink nagyobb része oly kevés vagyonnal bír, hogy egyesek önjerejökön nagyobb vállalatokhoz nem kezdhetnek, basson gazdasági egyetünk, és bassunk mindnyájan az irodalmi és társadalmi téren arra, hogy gazdáink az oly természetüinkre nézve, melyeknek nemesebb voltuknál fogva nagyobb értéket kell szerezni, egyeteketbe központosuljanak. Csak is ily uton lehetséges a borászat mezején, hogy jobb borkat természetű birtokossaink borászati egyeteketbe csoportosulva, jobb boraikkal városainkban torcsarnokokat (mi egész Erdélyben egy sincs) nyissanak, magok vegyék a hasznát, mit különben néhány, azokat a rosszak összevegyítése által megromlott kúpezs szedve, a nagybárra külföldi nememes borok nevével hamissan címezett drága kutyfolékokat a kelendőségéből kiszorítsák, jó boraikkal hirt szerezzenek, s idővel azokat nagyobb menny-

lithatlan képességével, s hősenek csodálatos teletsegeivel és szerencsésével. Hogy az általános várakozás ki lett légyen elégitve, nem állíthatjuk. De kevesen fogják tagadni, hogy az író nagy talentumainak egy emlékjelét adta át minékünk. A gyorsaság, melylyel egy ilyen munka elkészült, minket bámulatra ragadott. Mind a mellett is úgy vélekedünk, hogy az írónak önmaga és a közönség iránti kötelessége lett volna nagyobb gondnal hajlani végre ezt a nagy mérvű vállalatot.

Vagy el kellett volna hagynia, vagy rászánia magát arra a hosszú és békettőlre munkára, a melyet ez megkíván.

Az elhanyagolás és elcsúszás jelei, a melyek az egész műven keresztül eléltünek, valóságos hézagok és a követelők olvasók szeméi előtt meit-hetetlen hibák. Mindentűl hiányzik művéből a ömöttség, és a választékoság. Némely helyek bőbőséggel vannak túlterhelve. Némely gondolatok elvannak gyengítve haszontalan kiterjeszkedés, és a haszontalannál rosszabb ismétlés által. Hasonlatosságok a tulságig vannak összehalmozva, s mig némelyek jelesek, mások pörások és méltatlanok az elbeszéléshez. A beszort észrevételek általában véve helyesek, de igen közönségesek.

Mi nyiltan felhozzuk ezeket a hibákat, hogy annál szabadabban fejezhessük ki bámulatunkat egy olyan tehetség iránt, a mely oly hirtelen végrehajtott egy ilyen munkát, a mely ennyire terjedelmes és sok oldalú, a mely oly gazdag a tanúságokban,

egész értekezés egy egyszerű és következetes irányú a hatalomvágy s annak vaseszköze, a háború ellen.

Fordító.

nyiségben az egyet pénzében a tudomány szabályai szerint kezeljék, és egy netalán megnyil-landó kül-kereskedésre alkalmassá tegyék.

Öbajtom repeze természetüink emelése, sőt felbágyasának kikerülése végett, hogy földbirtokos-saink, kik oly sokat áldoztak ily nyomor közepette, önjerejökön részvényekre állítsanak egy olajgyárt, de oly szerkezettel, és az igazgatóság oly elrendezéssel, mely midőn ezen természetüinknek az illő árt biztosítaná, egyszersmind a kezelés rendtelenségeiből, és túlbasszon kapkodásból származó bu-kástól a gyárt megóvja.

Midőnen felett pedig gazdátársaim! ne szégyeljük szegénységünket, s ne külsünk, ne erőlködünk erőnkön túl. Hiszen Erdélyben csak két osztály van: szegény, a ki bevallja magáról, hogy az; és szegény, a ki teszi magát, mintha gazdag lenne. Ne tegyük ezen utolsót, tartunk meg birtokainkat családaink számára, tartunk fenn családainkat hazánknak, mert minden ily család elbukásával egy szem törött össze azon láncból, melynek Magyarország fennállása végett épen kellene maradni.

A horvát kérdéshez.

A prágai „Politik“ egy programot közöl Horvátországnak, és Szlavóniának Magyarországhoz viszaszaecsalásáról.

E program, mely közel nyolcz sűrű hasábot foglal el, különös érdeket nyert azáltal, hogy szerkesztésének részesül hirdeték többek közt Deák Ferenczet, és a horvát kancellárt; éppen ezen férfiak azonban e hirt desavonálták.

A program előre bocsátja, hogy a szóban forgó fontos kérdés ugyan a horvát és magyar országgyűlések elé tartozik; de a megoldást lényegesen fogja könnyíteni, ha ahoz a közvélemény az országgyűlés egybejüvetelég is hozzá szólhat.

A közös, szabad és alkotmányos élet tulajdonképpen az a pont, mely Horvát- és Magyarországot népeit, magasbb értelemben egy szabad családdá egyesít. Kölcsonös benső hivatásuk annál fogva egy és ugyanaz.

Horvát- és Magyarország majdnem nyolczszázados történeti kapcsolata, valamint a magyar népszövetségnek fölvetése, kettős missiójuk eszmjében áll. A belső hivatásról az imént szóllottunk; a külsőt, melyet a mult hivatásának szeretnők mondani, tisztán védelmi természetű. Mindkét hivatás végeztelje: a keresztyén, európai szabad életet, Europa keletének szabadellvi kifejlődését védeni, s minden oldalról érvényre juttatni.

Általában Magyarország nagy veszélyeknek és viharoknak van kivilról kitétetve, melyeket csak akkor győzhet le, ha sikerül a szláv-román dunai népeket saját hivatásába belevonni. E szabad népszövetség két irányban nagy jelentőségű: először, feltehetőleg az erő oly fokával bírna, hogy anyagiilag minden oldalra fenntartatná magát; másodszor, feltéve, hogy a szabadság elveit e szövetség minden tagjába becsépettetnie sikerül, oly helyzetbe jutna, hogy kelet népeire, fajrokon népeinek mediuma által propagative hathatna, hogy így ott az élet elvét, a mozgás s szabadság elemeit felbressze. Magyarország, illetőleg annak népszövetsége, ez eredmény által egy maga állását biztosítaná, mint neve dicsőségét világtörténeti fontosságra emelhetné.

Ebben áll felfogásunk szerint Magyarország igazi nemzet eszmje, mert ebben foglaltatik sajátképi küldetése is. E nemzeti eszme fogalmával nem ellenkezik, sem a horvát-szlávonok, sem általában a magyar koronához tartozó dél-szláv népek felfogása.

E gondolat-menet hathatár a program, a

oly eleven a jellemzésben és oly sok jelenségeit mutatja fel a szabad, kellemes és erőteljes irányban.

A munkának meg van az a nagy érdeme, hogy részrehajlatlan. Kétségkívül, hogy sok részletekben pontatlan, hanem az előítéletől és a szenvedélytől kiválólag ment. Nem kevesen voltak olyanok, a kik meggondolván, hogy a szerző britt s a Pitt elveinek és politikájának barátja vala, szintűgy elferdített jellemzést vártak az ő tollától annak az embernek, a ki Angliának és ama nagy ministernek engesztelhetetlen ellensége vala. Hanem jellemének egyenessége és a történelmi igazság iránti mély tisztelet valóban megóvták attól, hogy visszaéljen azzal a nagy hata'ommal, a melyet talentumai neki a közvélemény felett adtak. Sőt úgy vélekedünk, hogy az a dicséretre méltó aggodalom, ne hogy országa ellenséggel igazságtalanul bánják, kapcsolatban a Napoleon vakító tulajdonságai bámulatával, annyira vitték, hogy hősenek bűnét tulságig szelidítve adja elő és azt kedvezőbb színben mutassa be, mint a hogy az igazság megengedi.

De elég a szerzőről, a ki dicséretünkre nem szorult, és a kinek ocsarlásunk keveset érthet. Nekünk tárgyalva van bajunk. A franczák elhalt császárának igazságos becslése előttünk nagy fontosságúnak látszik. Miután ez a rendkívüli ember életének folytában páratlan hatalommal hatott a világra, mostar jelleme által gyakorol befolyást arra. Tartunk tőle, hogy ezt a jellemet nem úgy tekintik, a hogy kellene. A bámulásnak az a neme, melyet ő még a szabad országokban is gerjeszt, rossz előjel. A társaság elleni legnagyobb büntény, t. i. az azt, ogaitól lett megrablás és lánczokkal

sajátképi kérdésre: mi módon létesíthető Magyar- és Horvátország ujra egyesítése? Előre bocsátva, hogy ennek egyik fő akadályá, a nemzeti nyelv kifejtése, és terjesztésére megindult mozgalom, mely a nemzeti ellentéteket felbressztette és szomorú katasztrófával végződött: a formák vázolására tér át, melyek közt Horvátország- és Szlavóniának államjogi köteleke Magyarországgal, megújíthatnók.

Horvátországnak és Szlavóniának, Magyarországgal való egyesülésében, bizonyos fokig önálló, autonóm állást kell biztosítani. E kötelek oly real-unio által létesíttetik, melyben Horvátország és Szlavónia egyenjogú tagnak tekintessék. E real-unio magában foglalja a törvényes fejedelem személyét, az alkotmányos intézményeket, s mindazon legmagasbb államfeladatokat, melyek a közös történeti hivatás által feltételeztetnek; de idáig terjed batárok is. Mind abban, mi e sferába nem tartozik, megtartja Horvátország és Szlavónia a maga nemzeti és tartomány-autonómiaját.

E real-unio módozatai egyszersmind közelebből formuláztatnak, tekintettel a garantíákra, melyek alatt Horvátország és Szlavónia Magyarországgal államjogi köteleket megújítani fogná.

E módozatok kiterjednek a következő pontokra:

1. A területi viszony. E szerint a „három egy ki-ályság“ horvát-szlávon katonai végvédekkel, Fiume szabad kerülettel, mostani határai közt maradna. A Muraköz területkérdésének megoldása a magyar országgyűlés discretiójára volna hagyva.

2. A nevezet, cím, országczimer és színek. Minden nyilvános okmányban és törvényekben szövetséges királyság (regnum socium) nevezete alatt említetnek Horvátország. A partes adnaxae nevezet eltöröltetik. Az országczimer marad az eddigi, nemzeti színek: fehér, veres, égszínkék.

3. Koronázás. A magyar király egyszersmind mint horvát, szlávon és dalmát király is megkoronáztatik.

4. A törvényhozás. Bizonyos ügyekre nézve, melyek a legelsőbb államfeladatokat illetik, a háromegy királyság Magyarországgal közösen alkotja a törvényeket s közös, egyenes országgyűlésre jön össze. E felsőbb ügyek közzé tartoznak: az alkotmányt illető összes kérdések; a fejedelemmel; a külügyek, azaz olyanok, melyek a magyar korona tartományainak viszonyát az ősbírodalomhoz s a külföldhöz illetik; a hadi- és katonai ügyek, unjonozás stb. kivén a tartományi militia ügyét; továbbá a pénzügy, adó megszavazás, vám, közlekedési vonalak, posta, távirat stb. végre a polgári magán és büntető törvénykezési eljárás stb.

5. A képviselői alakja. A háromegy királyság „inconcreto“ képviselteti magát az egyetemes magyar országgyűlésen, mint ez eddig usus volt, hat képviselő által, kiknek magyarul kell tudniok. Ezek utasítással lesznek ellátva. Jogositva lesznek csak a közügyek tárgyalásánál szavazni.

6. Igazgatás. Ha megmarad a magyar udv. kancellária, a horvát korlátokosság abba beolvasszatik. Ha magyar felelős ministerium lesz, Horvátországra nézve báni tanács alakíttatik, a bannal élén, ki egyszersmind tagja lesz a magyar minister-tanácsnak. Ezenkívül, a magyar ministeriumban egy tárca nélküli horvát minister is lesz.

7. Igazságszolgáltatás. Báni tábla Zágrábban; de a semmitő törvényszék Pesten s itt egy külön senatus a horvát ügyekre

8. Hivatalos nyelv. Elvben kimondatik, hogy a horvát nyelv a tárgyalási nyelvek közzé tartozik, s a háromegy királyság országgyűlésének van fenntartva az a jog, hogy az egyetemes magyar országgyűlésre küldendő követeket felhatal-

megterhelés bünténye, még mind nem ébreszti fel azt a mély utálatot maga iránt, a mely öt megilleti, és a mely — ha igazán érezté az emberiség — kitörölhetlen gyalázat bélyegét nyomná a bitorlóra. Mivelhogy mi a szabadságot úgy tekintjük, mint az emberi természetnek legfőbb érdekét, mint ennek értelmi, erkölcsi és vallási előhaladására lényeges dolgot: ennél fogva oly erős és egyszersmind fájdalmas bosszankodással tekintünk azokra, a kik éppen az iránta való ellenségeskedés által tüntek ki, hogy azt a szerencsés hadjáratoknak semmi fénye és a tömegnek semmiféle bámulata el nem fojthatja mi bennünk. Szabadon magunkat Napoleon felől nyilatkozni. Ha azonban magunkat ismerjük, nem hisszük, hogy igazságtalan ocsárlást követhessünk el rajta. Annál szabadabban beszélünk felőle, mert szabadoknak éreztük és tudjuk magunkat vele szemben minden aljas érzéstől, a mely az ingerlékenységhez és a bosszúvágyhoz hasonló volna. Mi nem folytatunk hadat a megholttal. Csak annak akarnók elejét venni, a mit a halottnak veszedelmes befolyása gyanánt tekintünk. A szabadság és az emberiség ügyének óhajtanánk szolgálni, annak az ügynek, a melyet szintűlen elárul az a bámulás, melylyel az emberek a szerencsés bünténynek és a mindent magához ragadó nagyravágyásnak adóznak. Főtárgyunk a Napoleon jelleme lesz, s ennek előadásá közben, a dolog természeténél fogva, elmékedéseket szövünk be ama nagy érdekek felől, a melyekre ő folytonosan befolyást gyakorolt. (Folytatjuk.)

TÁRCA.

ÉSZREVÉTELEK

Bonaparte Napoleon élete és jelleme felől. *)

Channing (olv. Cseuning) E. W. után angolból.

A Bonaparte Napoleonról Scott Walter által írt életrajznak oly mohó kiváncsisággal nézett elébe a közönség, a mely arányban áll a szerző hason-

*) Nem is említve azt a rendkívüli hatást, melyet e lapok mai számában megindított „Észrevételek“ megjelenésük alkalmával (1827—1828) az Egyesült-Államokban s később Európában is okoztak, s azt a csaknem egyhangú magasztalást, melylyel a független sajtó részéről elhalmozva lőnek; csak egy tekintélyes és nagy olvasottságú magyar író itéletét hozzuk fel rájuk vonatkozólag. Ugyanis Szász Károly, a sárospataki főzetek 1863-dik évi folyamában, Channingről írt jeles vázlatában az „Észrevételek“ felől a következő ítéletet mondja:

„Channing mindent szeretett; az ember minden viszonyában rokonszenve és becsilése tárgya. Csak egyet nem becsil, csak egy iránt nincs semmi rokonszenve, semmi kimélete: a zsarnok, az embertársain hatalmaskodó, az embereket lealacsonyító írást. Ez érületének legnagyobb mértékű ki-fejezése azon terjedelmes értekezés, melyet Bonaparte Napoleon élete és jelleme felől írt. Öhajtanók e művet egészen megismertetni olvasóinkkal, mert az a legönállóbb s legigazságosabb ítélet, melyet a háború e nagy kolosszáról valaha olvastunk. De a fájdalom, terünk nem engedi, hogy belőle csak mutatónyokat is adjunk. Fölötte érdekes és tanúságos részülei a hatalomvágyról való elmékedés, továbbá az emberi nagyság különözése. Channing legelső helyre az erkölcsi, utána az érzelmi nagyságot állítja, s csak harmadik rangot ad a „eselekvés nagyságának“, mely sorba szerinte Napoleon tartozik. Az

mazza, hogy a körülmények szerint magyar vagy horvát nyelven szóljanak. A törvények szövege magyar és horvát nyelven szerkesztetik, oly ügyekben, melyek a háromgyes királyságot is illetik.

9. Államjogi szerződés. Az államjogi kötelék véglegesen megállapítván, azt a háromgyes királyság beleegyezése nélkül változtatni nem lehet.

M. S.

Különfelek.

— A nemzetnek ismét nagyhalottja van, ki-ben irodalmunk legmunkásabb, egyik legkitünőbb erejét veszté el. B. Jósika Miklós, a magyar regény-irodalom teremője meghalt! Valósult a szomorú hír, melyet csak nem rég olyan félve említettünk meg. Egy tiszta jellemű fiával kevesebbje a nemzetnek, szegényebbek vagyunk egy nemes szívvel. És e veszteség most ér bennünket, most, midőn félve merünk visszagondolni a közel multra is, annyi a hegedetlen fájó seblök. A hontalannak egyetlen vágya volt hazáját, a szeretett Erdélyt még egyszer látni, a sors azonban nem engedte meg ezt az örömet, idegen földön, idegen hazában hiált meg az a meleg szív, mely úgy szeretett minket. Áldja meg az ég minden porát!

— Szigligetinek közelebből ismét egy száz aranyos vigjátéka kerül színre „A nagyra termett férfin.” E sikerült vigjátékot Rózsáné asszony vette jutalmául, ki bizony számíthat a közönség pártfogására.

— Szerdahelyi Kálmánt a napokban várják. Jelenleg magán ügyei hozzák körülükbe, de az igazgatóságnak sikerült néhány előadásra megnyerni.

— Ötven krajczáros gabona mellett Erdélyben éhhalás! — Lapunk annak idejében felszólalt az Erdélyt fenyegető inség ügyében. A nép nyomorának enyhítésére semmi sem történt. A Felső kegyes adományozásán, s az anyakirályságból érkezett bonfinai s honleányi adományokon kívül. Csúpek voltak azok csak a veszély tengerében. A székek bújdosnak ki az országból, az oláhok halnak a rothadt tengeri miatt betegségben, melyet éhínségnek neveznek az orvosok. Az ország piacain a gabona vékaja ötven hatvan krajczáron jár, arany tisztabúzt vásároltak a mult hétén 1 forint tíz krajczárjával, s mindenéből kipuozult nép elrothadt tengerit eszik, mely őt megöli. Mondják, hogy Kolozsmegyében s a mezőségen már hivatalosan constatirozva van az éhség miatt keletkezett ragályos betegség; mondják, hogy az ország kormányzója saját felelősségére Kolozsmegyébe pár ezer forintot utalványozott volna a haladók vidékekre egészséges gabona beszerzésére; mind ezt mi nem tudjuk, annyit azonban tudunk, hogy az országos gazdasági egylet föllíratot intézett a kormányhoz e kérdésben s egyszersmind tervet alapított meg az iránt, hogyan lehetne a nyomortársadalmi uton is enyhíteni?

— Langiewicz M. átutazása Prágán egész esendben ment véghez. Az itt levő lengyelek csak másnap a lapokból tudták meg a tény.

— Almásiról a „D.” közöl egy pesti levelet, mely szerint ő és elítelt társai egy szobába lőnek szállásolva, s így téves azon hír, hogy némelyek közülük eseb várokbá fognak vitetni. Almásynak barátai minden áron külön szobát igyekeztek kieszköltölni, de ez nem sikerült, minthogy Olmützben jelenleg a jobb osztályokhoz tartozó foglyok száma 49-re megy.

— Kuláról írják a „P. Boté”-nak, hogy a legöregebb lakosok sem emlékeznek a mostanihoz hasonló télre; a 48 óra hosszág szakadatlanul tartott hóvihar a hótömegeket ölnyi magasságra torlaszolta föl, úgy hogy az utcákban sem lehetett járni; a házakat a hóból formaszertlen ki kellett ásní, és némely házajtóhoz csak alagutakon kere zttől lehetett jutni, melyeket néha 20 lépésnyi hosszúságban vágtak a hóba.

— A verőzei megyei gyűlés felosztása alkalmából írják a „D.”-nak Zággrábból: Az esemény valószínű következménye a nemzeti és magyar párt összeolvadása. Ez összeolvadás feltételei abból állnak, hogy az itt befolyásos magyar párt kinyilatkoztatja a legközelebbi országgyűlés alatt az unio kérdésében várakozó állásban tartani magát, cserében a nemzeti párt vezetői becsület szavukkal kötelezik magukat, Magyarország nélkül a központi kormánnyal alkudozásba nem bocsátkozni. Ezek első jelei az eseménynek, melynek következményeit belátni nem lehet, de mindenesetre a legnagyobb figyelmet érdemli.

— Rómából írják febr. 24 kén. „A lapokból tán értesült már ön az itten nagyon elterjedt hírről, hogy a római rendőrség kísérletet tett Civita-Vechiában Lamarmora tábornok elfogatására. E hír egy másik áll összefüggésben, mely szerint a tábornok itt Rómában incognito egy napot mulatott és Montebello tábornokkal beszélgetést tartott. Egyik hír sines éppen a levegőből merítve, ha nem bír is tényleges alappal. A dolog így áll: Lamarmora tábornok több óráig tartózkodott a központi állomáson, Terminiben, azon szándékkal, hogy Montebello tábornokkal távirat útján találkozást eszközöljön. Alig érkezett meg azonban a távirat Montebellohoz, a római kormány már szintén értesítve volt Lamarmora szándékáról. Antonelli bíbornok azonnal tanácsot hívott össze, hogy mitevő legyen. Ez alatt

Lamarmora tbk nem távozott el Terminiből, csupán csak az állomástól nem messze eső Santa Maria Magiore basilikát ment megtekinteni. Azonban Montebello tbk, ki Antonelli bíbornok szándékáról jókor értesült, valamikép tudatta Lamarmorával, miként nem tartja tanácsosnak, hogy Rómába jöjjön. Ennek folytán Lamarmora gróf a legközelebbi vonattal elutazott Nápolyba, utitársakul Doria herceget és Rignano hercegnőt bírván, kikkel egy coupéban foglalt helyet. Beüléskor egy rendőrsz utlevelet kívánta tőle, de a tábornok által ordonance tiszteibez utasított. Ezek egyike visszamaradt és most bejött ide Rómába. Montebello tbk sürgönye, melyben azt kérde, hogy ott ére-e még a ministert, kivel beszélgetni akar, csak akkor érkezett meg Terminiben, midőn a vonat már elindult. Ezekből látja ön, hogy az állítólagos elfogatósi hírekben az igaz a hamissal volt keverve. Azon hír, hogy Lamarmora az államügyektől visszavonulni és Nápolyban állandóan megtelepedni akar, mint halom, teljesen a légből van kapva. Ellenben úgy halom, hogy a legközelebbi parlament ülésben Turinban jelen leend, hogy a ha'álbüntetés eltörlését kívánó indítványt, a mely mellett ő szavazni fog, kivinni segítse.”

+ Zággrábban legújabbban hamisított egy, öt és 10 frtos bankjegyek keringtek. Az ottani városkapitányságnak sikerült az illetőt, ki nőnek volt öltözve s hamisított öt forintosokat akart éppen felváltani, a tetten rajta kapni. A vállatásnál az elfogott beismerte bűnét, valamint azt is, hogy csak azért öltözött nőnek, hogy a bankjegyeken könnyebben tudhasson. E hamisítványok rosszul voltak csinálva s könnyen felismerhetők.

Politikai hírek.

Austria. Bécs, mart. 1. A belebezt lengyel menekültekről így ír a „Wien. Abdpst.” „A fölkelések legyőzése a szomszéd Lengyel királyságban, a politikai viszonyoknak Gácsországban és a krakkói területen ebből eredett megváltozása lebecsűléssé tették a csász. kormánynak, hogy megszüntesse belebeztetését az elmenekült fölkelőknek, mely rendszabály akkor, midőn a politikai mozgalom hullámai legmagasabban csapkodtak, elkerülhetlenül szükséges volt. Ennek következtében a belebeztetés volt menekültek legnagyobb része már átkelt Austria határain különféle irányokban. Magától érthetőleg Langiewicz Márián exdicator is közéjük számított, minél fogva az ő belebeztetése is meglett szüntetve, s lehetővé tétetett részére is, hogy új hazájába, Schvájzba távozhassék.

Prága, mart. 1. Langiewicz tegnap este egy rendőrszobán kísérletben erre utazott Bajorországra.

Bécs, mart. 2. A pénzügyi bizottmányok ma ülése volt. A kormány leirata számokkal fejezi ki az 1865-ki költségvetésben történő összes törvényeket, és pedig a hadseregi költségvetésből 20, a tengerészetiéből 2 millióra teszi azt; kikutó a revirement megengedését mindenik ministeriumra nézve egy költségvetési szak idejére; továbbá, hogy az 1866-diki költségvetésre nézve is hasonló eljárás követtessék, fentartva a lehető meggazdálkodások száma feletti kiegyezkedést. A pénzügyi bizottmány elhatározá albizzottmányt nevezni ki, a kormány leirata feletti előleges tanácskozára, azonban az 1865-ki egyes költségvetések feletti tanácskozásokat s vizsgáldásokat folytatja.

Verona, febr. 28. A „Presse” tudósítója szerint az olasz belügyminister Turinból körlevelet intézett a lombardiai és romagniai főnökökhöz, éber figyelemre s örökre híván fel őket a tettpárt cselekvései irányában, kijelentvén egyszersmind, hogy „a királyi kormány nem nézheti el, miszerint ugyszólván szemelattára forradalmi tervek koholtasának egy olyan hatalom ellen, melylyel Olaszország jelenleg békében él.” Ezen része a körlevélnek mindentűl nagyon feltűnt s csodálkozást okozott, és a legkülönfélébb hírekre és hozzászólásokra szolgá anyagnul.

Bécs, mart. 3. Schuselka a „Reform” ezimű lapjában írja: „Mint különösen fontos körülményt emeljük ki, hogy III. Napoleon Előszavában, Julius Caesar életéhez először vonatik be Magyarország a napoleoni eszmék körébe. Ugyanis idézi I. Napoleon szavát Szt. Ilona szigetéről: „Mennyi harcra, vére, és évre lesz még szükség, míg beteljesedhetik azon jó, melyet én az emberiség számára valóshattam volna.” Ezen idézetre III. Napoleon megjegyzi: „Valóban, mennyi igazság, polgári háború, és forradalom volt Európában 1815 óta, Franciaországban, Spanyolországban, Lengyelországban, Belgiumban, Magyarországon, Görögországban és Németországban!” És miben áll azon jó, a mit I. Napoleon a magyaroknak adni akart volna? Hogy 1809-ben Schönbrunnból kelt levelében felhívta az országot Austriától elválásra, de ezt a magyarok nemes büszkeséggel visszautasították. III. Napoleon ezen megjegyzése megérdemli — véli Schuselka ur hogy a kormány figyelembe vegye.”

Angolország. London, febr. 28. A Julius Császár életéhez irt előszórol azt véli a „Times”, hogy többször meg kell azt olvasni, mivel a nagyemberek természetéről egyszerűen és komolyan ad számot. A „Morn Post” ez alkalomból azt mondja, hogy az előszó minden szavát tanulmányozni kell, mivel az a császár jövőbeli politikájának a kulcsa.

Franciaország. Páris, mart. 1. Az utóbbi napokban Marie-nál gyűltek egybe az ellenzéki követek; Simon, Pelletan, Picard és mások javaslatokat tettek, melyek a fölirathoz lennének kapcsolandók; ezek a jelen 100,000 fönny ujonczozás korlátozására, Amerikának Mexikóhoz való viszonyára, a biztonsági törvény mellőzésére s Páris és Lyon városok előjáróinak szabad megválasztására vonatkoznak. Ezenkívül sürgetendő lesz a francia csapatok bizonyos visszavonulása Rómából s erre nézve Thiers egyedül szólóland a foglalás tartama mellett. Az encylikára nézve nem történt javaslat, mert a fölirat tervét meg akarják várni. Diplomatiá körökben még mindig lehetőnek tartják, hogy Poroszország bekebelezi a hercegségeket és Észak-Schleswiget Dániának visszaadja. A francia kormány megegyezését nyilváníttotta volna, miután e terv az általa védett nemzetiségi elvnek megfelel. Aggódna mindazáltal mégis, hogy e terv még sem valósuland; azt hiszik ugyanis, hogy a porosz kormány, számbavéve hadseregének szellemét, egy talpalatnyit sem ad vissza azon területekből, melyet csak az imént porosz vérről szerzett meg, s melyhez lobogóinak diadalai kapcsolóvak. Itt csak jó szerelvése akarták kötelezni a porosz kormányt.

A lapok Julius Császár előszavával foglalkoznak. A „Siecle” így ír: Mi roppant feladat Julius Császár életének megírása! E feladatban tanúság rejlik a jelen számára. Mindenki, ha a történelem e lapja fölött gondolkodott, azon nézetben lesz, hogy mai napság állandó intézmények csak ugy alapíthatók, ha az allampolgárok méltósága, továbbá politikai és polgári szabadsága megállapíttatik. — Nevezetesen így ir a legitimista „Union”: „A „Constitutionnel” — ugymond — a felhökig emeli Császár előszavát; a bizelgés, ugy látszik, egészen szemérmetlenül szándékozik fellépni. Több forog tehát szóban, irodalmi és történelmi minél. Ez világosan kiderül a bizelgés jelleméből. Eseménynek akarják tenni.” — Nevezetesen még a következő eset. A „France” eléggé tappintatlannul irta, hogy a hírlapírók teljes szabadsággal íthetnek a mű felett. A „Temps”, „Opin. Nationale”, „Gazette de France” és „Union” a jelen körülmények közt e kibívást aljassnak találták. A „France” ma így menti magát: „Ha e mondat lapunk vegyes rovatának figyelmünket elkerülő sorai közé juthatott, eddigi magunk tartása megóvhatott volna bennünket az ellenünk emelt vádak ellen. Ha a császár történelmi művet nyomat, elvesz az uralkodó, s a kormány befolyása, s az író kartársai szabad ítéletével áll szemben.”

Olaszország. Róma, febr. 22. A viszonylatok Páris és Róma között napról napra feszültebbek; a trónbeszéd IX. Piusnak legutolsó reményeit is megsemmisíté, melyeket még táplált III. Napoleon iránt; még csak most hiszi, hogy a császár csakugyan komolyan akarja a sept. conventiot életbe léptetni, és most már a császárt se fogják itt kímélni. A jövő hónapban egy allocutióban fog a pápa a trónbeszédre válaszolni, s felelete bizonyára nem fog valami bizelgően kiútni a császárra nézve. Chigi vissza fog hivatalni, de nem a francia kormánynak adandó elégtételként, hanem azért, hogy elment a Tuillériákba kimenteni magát Napoleon előtt. Ezért annyira megbőszankodott a pápa, hogy Chigit visszahívta s a párisi nuncius állomását betöltetlen hagyja. Az allocutio és a nuncius visszahívása, hallomás szerint egyszerre fog történni. Bizonyos körökben az a hír van elterjedve, hogy Andrea bíbornok éppen nem tekintendő olyan elpártoltnak, a ki maga felelősségére tartózkodik a túlsó tábornok, sőt inkább a curia helybenhagyásával történik a mit tesz, hogy adandó alkalommal kéznél legyen a láncszem, mely az élszakadt lánczot összekapcsolja. Ezen nézet, habár nem talál is általános bielelemre, mégis méltó a feljegyzésre. A szent városban nincs olasz képviselő, s a táviró sodronyok pápai ellenőrség alatt vannak. S mind a mellett a francia császár trónbeszéde az nap este 8 órakor már tudva volt Rómában, s Olaszországra vonatkozó része már számos másolatban forgott kézről kézre a kávéházakban, s lótfutó megbízottak által csakhamar elterjesztett a városban.

Németország. Berlin, mart. 1. A „Prov. Corresp.” egybefoglalja Poroszország követeléseit a schleswig-holsteini ügyben. „A hűségek véderéjének — ugymond — a porosz sereggel és tengeri erővel szorosan egybe kell olvadnia, nem csupán katonai egyezmény útján. A benső összeköttetés, különösen a hajóhadat illetőleg, nagy jelentőségű, több rendbeli erősítés szükséges; erre nézve Poroszországnak korlátlan rendelkezési jogra van szüksége a számításba jövő területen, különösen katonai állásra az Alsensund mindkét részén, hadi kikötőre a kieli öbölben, az északi Alsen-csatorna két végén szintén erősítésekre és hadi kikötőkre. Végre szükséges a hűségeknek a vámegetletbe lépése és csatlakozásuk a jelentékenyebb porosz forgalmi eszközökhöz. Csak ezen elengedhetlen előkövetelések teljes biztosítása mellett nyújthatja kezét Poroszország végleges kiegyenlítéshez.

Orosz-Lengyelország. Lithvania állapotáról következőleg ír egy szt. pétervári lap: „Csak a fővárosokban a vasutak közelében tapasztalható némi közlekedés. De a mint néhány verstnyire távozik az ember a fűtvonaltól, nem találkozik

többé utazóval, nem semmi élő lényvel. Valami faluba bevetődve azt hinné az ember, hogy ott minden kihalt. Csak a szél süvöltése s ebek vonítása hallható; emberi szót nem hallhatni, minden olyan mint a sir, mindentűl a pusztulás nyomai. A Wilnától Grodnóig nyúló termékeny térség pusztá paraggá lett. Wielopolszky marquis fiának, ki közelebből Szt. Pétervárt járt s Constantin nbet is meglátogatta, egy millió lengyel frt fizettetett ki, a részére esendő paraszt szolgalmak megváltása fejében, mások két annyira teszik az összeget.

Belgium. A Brüsszelben megjelenő „Wytrwalese” (Kitartás) febr. 25-ki külön kiadásában következő nyilatkozmányt hoz: „A nemzeti kormány a nemzethez! Mai napról kelt decretumunknál fogva, szükségesnek tartottuk, hogy Oroszország határain kívül behelyezett képviselői hivatal, melyet eddig Kurzina polgár viselt, megszüntetessék. E helyett „képviselő bizottmányt” alakítottunk, s tagokul a következők nevezettek ki: Elnök: Bosak polgár, tábornok; alelnök, Guttry Sándor, polgár. Rendes tagok: Kotkowski kanonok, Tomeziuki Valerian, egyszersmind titkár. Ezen bizottmány illetősége külön utasításban van körülírva. Ezen nyilatkozatunk napjától kezdve, minden intézkedéseink és közleményeink, az országon kívül, ezen bizottmány által lesznek ellenjegyezve, az országhban belől pedig a nemzeti kormány, s a városi városi főnök peesétjével lesznek ellátva.” Kelt Varsóban jan. 30. 1865.

Törökország. Albániában a miriditák újra gyülekeznek, nagy az izgatottság. Sarajevóból egy zászlóalj rendes katonaság indítottat oda, s valószínű, hogy a jövő tavasszal nagyobb kiterjeszkedést foglaland a mozgalom. Londonban 200,000 lira új pénzt veret a török kormány, mely célra régi ágyuk használatnak fel. Ezen összeg a török hivatalnokok hátralevő fizetéseinek kielégítésére volna szánuva, de nem lesz elegendő.

Amerika. A „Post” párisi levelezője azt állítja, hogy hivatalos okmányt olvasott Washingtonból, melynek írója febr. 6-ki kelettel a következőket mondja: „A Fisher erőd elestével a békétörévések mind itt, mind Richmondban félreismerhetlenek. Blair nagy befolyással bír az elnöknel s Blair békét akar. Davis, Lee, Hunter és mások békét akarnak. A déliek bizonyos föltételek mellett ntó-végre is visszatérnek az unióhoz s a rabszolgaságot el fogják törölni. Ez különösnek tetszhetik, de a harez daczára kezeskedhetem forrássom jószágáról.” Egy washingtoni kormány ügynök ezeket mondja: Legnevezetesebb a béke-conferencián az, hogy a meghatalmazottak sem léptek fel ultimattal, föltétlenül semmit sem vetnek el és elkerülhetlen föltételt nem állítottak föl. Slidel, Mason, Dudley Mann, Honour, Buchanan s Corbon s más déli előkelők tartózkodnak Párisban, kik újból föliratot szándékoznak a francia kormányhoz intézni. Hangsúlyt fektetnek Franciaország aggodalmára Mexicót és Angolországra Canadát illetőleg, állítják, hogy a déliek nem sokára ultimatumot intéznek Angol- és Franciaországhoz, elismertetésüket követelőt.

New-York, febr. 18. Sherman elfoglalta a Beauregard által odabagyott Columbiát. Sherman meg fogja támadni Florenzet, vagy Charlottet.

New York, febr. 22. A déliek Charlestonból kitakarodtak, s az északiak elfoglalták ugyanazt. A város nagy része leégett. A déliek észak felé futnak. Shelliolt és Porter bevették Anderson erődt. Wilmington is legközelebb el fog esni.

Ujabb. Hamburg, mart. 3. A Hamb. Börs. Halle” írja: Jó értesülés szerint a legközelebbi napokban francia-hamburgi keresk. szerződés megkötése várható.

— Páris, mart. 3. Mazeres ellenadmiral jelentése constatirozza, hogy egy gyalogokból, tengerészekből s algiri csatárokból álló gyöngye hadosztály, a kíséretet képező 200 mexikói által cserbenhagyatva, San Pedroban elfogatott.

— Konstantinápoly, febr. 25. A porta tudatta a perzsa követséggel, hogy martius 13-tól kezdve a Törökországban lakó perzsa alattvalóknak a részletes kereskedés és iparüzlet eltiltatik. A Törökország Perzsiá közt fenálló diplomatikai viszonyok megszakítása fenyegetőleg lép előtérbe. Az itteni követ-conferentia egyhangulag rosztalta Cossa eljárását, és szükségesnek nyilatkoztatta, hogy ennek megghiusítására a megkívántató rendszabályok életbe léptessenek.

— Athen, febr. 25. Corfuban a belügyministert hidegen fogadták. Az államtanácsba kinevezett senatorok közül három lemondott. Sponeck gróf megmarad. Az államkincstár üres; nagy nehezen sikerült a nemzeti bankkal 1/2 millió kölcsönt kötni. A tavali deficit 6 millióra megy, az ideai valószínűleg még nagyobb lesz. Livádiában szintén forradalmi proclamatiók terjesztettek. Cefalonniában a nyugalom megbőszorított. Cretából néhány hellen alattvaló kiutasított. Tripolisban gyilkolási kísérletet tettek egy ottani rendőrbiztos ellen.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE március 3-án 1865.

Államadóság.	Adott ár.	Tartott ár.	Elsőbbségi kötvények.	Adott ár.	Tartott ár.
5%-es nemzeti kölcsön 100 frtos	78 90	79 60	Osztály Lloyd	90 50	91 50
5%-es metalliques . . . 100	71 70	72 60	Dunagőzhajózási	95 50	96
4%-es . . . 100	64	64 25	Államvaspálya . . . 900 frank	113 25	113 75
1839-dik évi teljes . . . 100	162	162 25	Lomb-velencei . . . 105 frtos	110 50	110 50
1839-dik ötéves . . . 100	167	167 50			
1854-dik . . . 100	88	88 57			
1860-dik . . . 100	94 60	94 70			
1860-dik ötéves . . . 100	96 80	97			
Záloglevelek.					
Nemzeti bank 10 éves . . . 5%	102	102 25			
" kisors. exst. . . 5%	92 75	93 25			
" oszt. é. . . 5%	88 50	88 60			
Gall. hit. int. oszt. é. . . 4%	77 50	72 50			
Magyar földhitelintézet . . . 5 1/2%	81	82			
" 10 év. jöv. jegy . . . 6%	—	—			
Földterhmentesítési köte-					
levények.					
5%-es magyarországi . . . 100 frtos	74 50	75 50			
" erdélyi . . . 100	72 25	72 25			
" horvát . . . 100	75 25	76 25			
Sorsjegyek.					
Hitelintézet . . . 100 frtos	187 40	128 25			
Dunagőzhajózási . . . 100	86	86 50			
Triesti . . . 100	111 50	112			
Esztérházy herceg . . . 40	114	113			
Salm . . . 40	31	31 50			
Pálffy . . . 40	29 75	30 25			
Clary . . . 40	27	27 50			
St. Genois . . . 40	27	27 50			
Budai . . . 40	26 50	27			
Windischgrütz . . . 20	17 75	18 25			
Waldstein . . . 20	19 50	20			
Keclevich . . . 10	14 50	15			

A t n e z é s e

a kolozsvári levél- és szekerposta indulásának s érkezésének.

Indul a levélposta:

Magyarhonba és külföldre naponta déli 12 órakor.
Szegedre, Brassó, s Oláhországba naponta déli 5 órakor.
Maros-Vásárhely felé naponta déli 5 órakor.
Lengyelhon északi részére, egy Bukovina- és Moldvára
Csernovicz felé, valamint Választ, Dézs, Nagy-Bánya- és Beszter-
terczére naponta esteli 6 órakor.
Debreczen felé Zilahon és Szilagy-Somlyon át: N. Károlyra na-
pontként délután 3 órakor.
Mocsra vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton délután 3
órákor; egyéb napokon esti 6 órakor.
Kolozsra kedden, csütörtökön és szombaton déli 12 órakor.

Érkezik a levélposta:

Magyarhon- és külföldről, névszincet: Bécsből, Pestből, Kassáról,
Szegedről, Temesvárról, Aradról, N. Váradról naponta 2-3 óra tájban.
Szeged felől, Brassó felől, M. Várad felől, Abrudbányáról, Zala-
náról, Temesvárról és Tordáról naponta reggeli 8-9 óra közt.
A Csernovicz felől jövő s ezzel egyesült nagy-bányai levél-
posta naponta reggeli 6 órakor.
Debreczen felől Sz. Somlyon át naponta reggeli 6 órakor.
Mocsra naponta reggeli 6 órakor.
Kolozsra kedden, csütörtökön, szombaton délelőtt 10 órakor.

A szekerposta indul:

Bécs, Pest és Nagy-Várad felé naponta déli 12 órakor.
Szegedre és Brassóba stb. naponta déli 5 órakor.
Maros-Vásárhelyre naponta déli 5 órakor.
Csernoviczra, Beszterczére, Dézsre naponta esteli 6 órakor.

A szekerposta érkezik:

Bécs, Pest és Nagy-Váradról naponta déli 2-3 óra közt.
Szegedről s Brassó felől naponta reggeli 8-9 óra közt.
Maros-Vásárhelyről naponta reggeli 7 órakor.
Csernoviczról s Beszterczéről naponta reggeli 6 órakor.

A Biasini gyorskoosi indul:

Kolozsvárról Nagy-Váradra vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton déli
11 órakor.
Nagy-Váradról Kolozsvárra, hétfőn, szerdán, pénteken, vasárnap, a vonat
érkezése után. — Szállítási díj 8 frt 40 kr.
Kolozsvárról Brassóba kedden és pénteken reggel 4 órakor. — Szállítási díj
Tordájig 2 frt 10 kr. N. Enyedig 4 frt 38 kr. K. Fejérvárig 6 frt 56 kr. Szászse-
sig 7 frt 35 kr. Szegedig 10 frt 40 kr. Brassóig 18 frt.
Brassóból N. Szegedre kedden és pénteken reggeli 3 órakor.
N. Szegedről Kolozsvárra szerdán és szombaton reggeli 8 órakor.
E vonalokon gyorslovak is kaphatók minden időtájban.

Erdélyi

piaczi árak:

	Tiszta búza.	Rozs.	Árpa.	Zab.	Török- búza.	Marhabú- za.
Beszterce febr. 14.	300-220	180	200-172	72	240	10
Brassó febr. 17.	334	192-180	—	102-90	268	11
Dézs " 14.	270-240	150-140	—	75-70	200-190	9
K. Fejérvár " 11.	348-348	200-200	—	130-130	150-150	12
M. Várad febr. 23.	426-340	226-200	—	116	266	11
N. Enyed " 23.	360-330	240-220	—	120-90	160-140	11
Szamosújvár " 20.	250-230	140-120	—	80-70	160-140	12
Szászváros febr. 18.	360-340	220-200	—	130-124	180-170	12
Sz. Régen " 16.	330-300	210-180	150-140	80-76	240-160	11
N. Szeged " 21.	347	233	—	120	240	13
Sz. Udvarhely " 21.	390	165	—	82	300	12
Torda febr. 18.	266-240	146-140	120-115	85-80	160-150	12

Gabonaár Kolozsvárról mart. 2-kán 1865.

(Bécsi mérője osztrák értékben.)

Tisztabúza 2 frt 50 kr. Elegybúza 1 frt 90 kr. Rozs 1 frt 50
kr. Árpa — frt 80 kr. Zab — frt 70 kr. Török-búza 1 frt 32 kr.
Pityóka frt — kr. Marhabúza 13 kr.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

1123. 1865.

Csódhirdetmény.

Marosvásárhelytől liességbe jött **Zenékarmesteri állomásra**, melyhez 200
o. ért. forint évi fizetés, szabad szállás és a mellékes jövedelmek 1/16-od része van
közte, csodnyitattik.

Pályázandók Zene-képesség, erkölcs és politikai maguk viseletéről, hitese bi-
zonyítványokkal felszerelt, folyamadványukat, költségmentesen, idei **április 10-ik**
napjáig, alólirt Tanácsához beadni ne készenek.
Kelt Marosvásárhelytől, mártius 4-én, 1865. a városi Tanács.

91. 1865.

Eln. sz.

Árverezési hirdetmény.

A nemes Naszódvidéki román Szentgyörgyi ásvány forrás, a mely ugyan azon
közésg kizárólagos tulajdona a hozzátartozó s mellettelevő fürdőhelyiségek s ven-
deglével együtt árverés útján folyó 1865-ik év május 1-jétől egész folyó 1865-ik év
december 31-ig haszonbérbe adatik.

Mindazok kik azt haszonbérbe venni szándékoznak, felkéretnek hogy magokat
50 frt o. é. készpénzbeni bánatpénzrel úgy egy, közvetlen községi eljárások által ki-
áltandó, s a közlgyhatóság útján megerősítendő erkölcsi, s vagyoni bizonyítványuk-
kal, miszerint ők képesek a kötelezettségnek eleget tenni, ellátva akár személyesen,
akár pedig törvényszékiileg hitelesített főlhatalmazási okmányal felruházott megbízot-
jaik által **folyó 1865-ik év április 3-án délelőtt 9 órakor** a román Szent-
györgyi irodába megjelenjenek, hol az árverezési föltételek megtekintés végett letéve
lesznek.

Írásbani ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.
Mind az a ki többeknek nevében árverezni szándékozik, egy, minden társai
által sajátkezűleg aláírt, s törvényszékiileg hitelesített s az árverezőbizottmány kezé-
hez beadandó főlhatalmazással kell hogy ellátva legyen.

Naszód, februarius 27-én, 1865.

Szám 1561. 1864.

jogi

Hirdetmény.

Ns. Aranyosszék törvényszéke részéről ezennel közhirrre tételik, miszerint **fo-
lyó év mártius 31-én reggeli 10 órakor** a törvényszék irodájában Incedi
Sámuelnő szillett Mohai Katalin hagyatékhöz tartozó 16,002 oszt. ért. forintba be-
csült, Alsó-fejérmegyében, Szent-Benedeken fekvő következő javai u. m. egy tágos
kiterjedést udvar telek, a rajta lévő udvarlakházzal, és gazdasági épületekkel, úgy
szintén a hozzá tartozó szántókkal, kaszáló rétekekkel, jól beállított szőlőkkel, erdő-
vel, legelővel és korcsmai jogokkal nyilvános árverezés útján örökön el fognak a
többet ígérőnek adatni.

Venni szándéklók a fennirt becsár után 10% bánatpénzt tartoznak letenni, ad-
dig az árverezéshez nem fognak becsátatni. A többi árverezési feltételek, itten a
rendes hivatalos órákban megtekinthetők. Továbbá: a venni szándéklóknak maguk
tájékoztásul tudni adatik, hogy a fenn leirt javak összesen 258 cat. hold és 913 □
öl kiterjedéstiek.

Ns. Aranyosszék törvényszékétől, Felvinez februarius 27-én, 1865.

NEM HIVATALOS.

(61)

Eladó birtok.

(3-3)

Hunyadmegyének Pusztakalan helységében a Hátzegi csináltút mellett a Sztrigy
térsegeben, Szászváros, Déva, Hátzegtől 2, Vajdahunyad és az építendő Arad-
vinczi vasút Piskii állomásától 1 mértföldnyi távolságra, van egy körül-belől 200
holdnyi szántó és kaszálóból álló, kizárólagos korcsmai joggal bíró, terjedelmes ud-
vartelekkel, jó állapotban lévő kőből épült udvarházzal, gazdasági épületekkel, gyü-
mölcsös és veteményes kerttel ellátott jószág eladó. A folyamatban lévő legelő elki-
lönítés keresetlül vitelével növekszik még e birtok mintegy 40 holdnyi területtel. A
nevezett jószághoz tartoznak még Kis-Okloson és Felső-Nádasdon jó mivélés alatti
allodialis szőlők és korcsmai jogok, úgy viszont Kitudon és Bosorodon erdő részletek.
Ertekezhetni a vásár iránt tulajdonos g. W. A-val, utolsó posta Szamosújvár.

(47)

Alólirtnál többféle

(8-10)

fényképező gépek

a vétel ár feléért kaphatók.

Kolozsvárról

Veress Ferencz,
fényképész.

(60) Maros-Ludosan eladó birtok!

79 tagosított hold, örök áron, több-
nyire szántó, közel az országúthoz. Erte-
kezhetni, és az örökösárt megköthetni,
ez év mártius végeig megbízott
HANTZ PÁLal.

(72) Keresden a gr. Bethlen Gábor birtok-
kában létező Eperfák, melyeknek levelei-
vel 12 lath selyem bogos tojást lehet el-
tartani, így a hernyok tartására szükséges
állásokkal ellátva helyiséggel együtt, egy
vagy több évre haszonbérbe kiadó. Erte-
kezhetni iránta a tulajdonossal helyt Ke-
resden, vagy a Segesvári posta útján.(73) **Községiülés.**

A m. valkói havasok ugynevezett "ki-
sebb birtokosai" tisztelettel felkéretnek, e
f. hó 12-én d. e. 10 órakor Kolozsvárról
a mls b. Bánffy Albert ur házában tartan-
dó tanácskozáson, minél számosabban meg-
jelenni.
Incesel, mártius 6. 1865.
Gyarmathy Miklós,
inspector.

(56) **Vendégfogadó kiadás.**

Károlyfejérvárról a piaczon a
"NAPHOZ" címzett nagy **vendég-
fogadó**, több vendég szobakkal, jó istal-
lókál, s nagy mulató kertel, ez évi Sz.
György napjától kezdve, három vagy több
évekre is kiadó. Ertekezhetni ott helyt a
tulajdonosnővel, vagy Kolozsvárról, b. király-
utca 20 szám a. Sárdi Miklós jo-
gászszal.

(66) Belsőközép-utca szegletén 414 szám
alatt a **felső emeletben** 4 vagy 6 szoba
kibitorozva, akár anélkül **több évekre**
bérbe kiadó. Ertekezhetni helyt tulajdo-
nos **Szappanos Miklóssal.**(57) **Haszonbéri hirdetmény.**

Gróf Bánffy Miklós ur ő nmitóság-
nak Bonczidán a Szamos folyón lévő **hat
kővi felső lisztelő malma** a gróf
Bánffy József és báró Bánffy László fiele
Bonczidai jószágok utáni korcsmai jogok-
kal, s az ezekkel kapcsolatosan lévő három
fogadó házzal együtt, folyó 1865-ik év má-
jus 1-étől napjától kezdve négy egymásután
következő évre haszonbérbe adandó.
A feltételek felett értekezhetni úgy-
véd Rucska Jánossal Kolozsvárról
b. hidutczában, 293 számú háznál.

(58) **Haszonbéri hirdetmény.**

Kolozs megye **Mező-királyfalva**
községben egy 380 hold, részint szántó,
részint kaszálóból álló első osztályú jól
rendezett birtok, hozzá kényelmes udvar-
lakkal, gazdasági épületekkel, igás marhá-
kal, korcsmárlási javadalommal, két kis-
sebb és egy országút melletti **nagy ven-
dégfogadóval**, illendő biztosíték mellett
négy, vagy hat évre 1865-ik év Szent-
györgy napjától kezdve haszonbérbe adatik.
Ertekezhetni személyesen vagy bérmentett
levelekben Marosvásárhelyt Jeney
Albert gyógyszerész urnál.

(59) **Egy a magyar óvári**

gazdasági tanfolyamot kitűnő szorgalom-
mal és jó eredménnyel elvégzett **magyar
ifjú**, ki egyszersmind gyakorlati ösmere-
tekkel is bír, magyarul, németül és
tótul beszél, kíván valamelyik uradalom-
ban képzettségének megfelelő biztos alk-
mazást nyerni. Bővebb értesítést Mentisik
Jánosnál Bellatincon (u. p. Pest,
Csáktornya) szerezhetni.

(69) Alólirt tisztelettel tudatja a nagyérdemű közönséggel, miszerint kereskedéséről

végek felmondandó és

posztó, gyolcs, gyapot és más divat-árucikkait

egészben vagy részletekben eladni kész, mit is a t. cz. közönség figyelmébe

ajánlani bátorodik.

Dézsén, mártius 1-jén, 1865. **HIRSCH LIPÓT.**(68) **Felhívás.**

Gróf Toldalagi Mihály urnak a jelen idők nyomasztó pénz viszonyai között
is, minden kitelhető áldozattal, elhatározott akarátja lévén hitelezőivel a törvényben
engedett drasztis úton kívül is kibékülni, mindent megengedni és elfogadni, a mi ál-
tal hitelezői mindennemű követeléseikre nézve magokat időfolytán teljesen is kielé-
gíthetik, ezennel mint mindennemű egyezkedésekre szükséges esetében eladásokra, jó-
szág átengedésekre, s törvényszékekhez teendő minden bejelentésekre megbízott és
felhatalmazott, felkérek minden hitelezőket jelen év **mártius 18-án Marosvásár-
helyt** szállásomon, akár személyesen, akár törvényes minden egyezkedés kötése
és elfogadása képesített felhatalmazottak által az egyedül tövös és cseleányos egyez-
kedés eszközölése és megkötése véget megjelenni; s saját községek érdekében és
minden törvényeszkli lépéseket megállítani; saját elmulasztásoknak tulajdonitván, ha
elesmerést érdemlő kéresem el nem fogadása esetébe, rájok nézve káros, törvény-
ben megengedett mentő úthoz folyamodom, megint csak minden hitelezők érdekében.
Pávai VAJNA ELEK,
mint általános és részletes felhatalmazott.

(275) **Nem kell többé csukamáj-olaj!****jódtartalmu retek-szőrp**

GRIMAULT és TÁRSA, párisi gyógyszerészekről, rue de la Fenillade 7. sz.
A párisi főköroda-orvosok bizonyítása szerint, a mely több egyetem mutatvá-
nyában és kísérletében látható, e szőrp legnagyobb sikerrel alkalmaztatik a csuka-
májolaj helyett, a melyet jóval felülmulja. Gyógyit mellbetegségeket, skrofulát, vér-
vizeköt, a bőr halványaságát és zsibbadását, étvágy-bíányt, s vértisztítás által erősíti
a szervezetet. Szóval a legjobb tisztítószert. Soha sem fogja el a beleket s a gyom-
ort, mint a hamuszir és vas-jod, s nagy sikerrel használtatik gyermekeknek is, a
kik mirigyben szenvednek. Dr. Cazenave a párisi St. Louis kórháztól különösen
ajánlja bőrbetegségeknél. Kapható az osztrákbírodalom minden nevezetesebb gyógy-
szertáraitban.

Kolozsvárról: **WOLFF J.** gyógyszerésztárában kapható.

(17-24)

Megjelent**STEIN JÁNOS**

könyvkereskedésében Kolozsvárról s általa

minden könyvárusnál kapható

TARTAROFF HERCZEGNŐ

vagy

a czárnő leánya.Történeti regény két kötetben. Irta **Mühlbach Luiza**, fordította **B.**

Ára 2 forint.

E nemcsak történeti hűséggel, de folytonos érdekességgel írott mű egyik

legjelesbje a hazánkban is kedvesen ismert írónőnek. Minden sorából az

akkori orosz udvar hű tanulmányozása tűnik ki, s minden lapja — az

eleven imodort nem is említve — a legfeszültebb kíváncsot gerjeszt fel,

míg az újan meg úján feltűnő eredeti alakok a legvalódiabb műélvlet nyujt-
ják az olvasónak.**Származtató philosophia tanfolyama.**Tanuló növendékeknek kézikönyvül, de egyszersmind tanultaknak is el-
mélkedési tárgyul, azonban minden mivelt magyar embernek is érthető ol-
vasmányul.

Irta Mihályi Károly r. tanár a nagy-enyedi főtanodánál.

Első kötet. Az egész tanfolyam első és második könyve. Ára 1 frt 40 kr.

Képek a természetből. A felderült növendékeknek Vagner Armin

után felmutatja Kovács Antal. 10 könyvformájú képpel. Ára 1 frt.

Képek a hazai történelemből. Ifjúság számára. Szerkeszté Tanczos

János. Ára 50 kr. Díszkiadás, hat színezett képpel. 1 frt 60 kr o. é.

Kempelen Győző. **Két úr.** Regény. 4 kötet. 4 frt.Dr. Peregriny Elek. **Általános neveléstan.** Ára 2 frt.Jókai Mór. **Milyenek a nők?** Elbeszélések. 2 köt. 2 frt.Bartalus István. **Két dudás egy csárdában.** Regény a magyar

zenész életből. 2 köt. Ára 1 frt 50 kr.